

TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN
2004 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
BÜTÇESİ ÜZERİNDE
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI
KONUŞMANIN ÖZETİ

✓ **Gelişmiş ülkeler, tarım sektörünü desteklemekten vazgeçmemektedirler.**

Türkiye'de Gayri Safi Milli Hasılanın yüzde 12,5 i tarım sektöründen sağlanmaktadır. Bununla beraber nüfusumuzun yaklaşık yüzde 35 i de tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde Gayri Safi Millî Hâsılanın çok küçük bir yüzdesi tarım sektöründen gelmektedir. Ayrıca, işgücünün ve nüfusun yine çok küçük bir yüzdesi bu sektörde istihdam edilmektedir. Buna rağmen gelişmiş ülkeler tarım sektörüne vermiş oldukları desteklerden hiçbir şekilde vazgeçmemektedirler. Tarım sektörü temel bir sektördür.

✓ **Doğrudan Gelir Desteğindeki en büyük eksikimiz girdi desteğini ihmal etmiş olmamızdır.**

Doğrudan Gelir Desteği, farklı ülkelerde farklı şekillerde uygulanmaktadır. Örneğin kimi ülkelerde hayvancılığı da kapsadığı halde bizde kapsamamaktadır. Bizim Doğrudan Gelir Desteğindeki en büyük eksikimiz girdi desteğini ihmal etmiş olmamızdır. Pamukta ve arz açığı olan yağlı tohumlarda bir prim uygulaması yapılmaktadır. Ama, Devlet, girdi desteğinde bulunmamaktadır. Oysa, tohum olsun, gübre olsun, ilaç olsun, diğer bütün tarımsal girdilerde Devletin Doğrudan Gelir Desteği uygulaması yanında, mutlaka girdi desteğini vermesi gerekmektedir. Doğrudan Gelir Desteği, çiftçinin oturmuş bir gelir unsurudur. Ama, bu gelirin ödenme zamanıyla üretimin başlayacağı zaman, toprağın ekileceği zaman farklıdır. Dolayısıyla, Doğrudan Gelir Desteğinin, girdi desteği olmaksızın başarılı olması mümkün değildir.

✓ **Doğrudan Gelir Desteği uygulamasında arazinin verim derecesi, o tarımsal işletmeden geçen nüfusun sayısı dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde, uygulama sadece yabancı patentli bir uygulama olarak kalır.**

✓ **Türkiye, bir çok üründe iç tüketimini dahi karşılayamaz duruma gelmiştir.**

Türkiye'de 2001 yılından bu yana, Doğrudan Gelir Desteği uygulanmasına rağmen bazı tarım ürünlerinin üretiminde düşüş olmuştur. Eksiklikler giderilmediği takdirde bu düşüş devam edecektir. Pamukta, ayçiçeğinde ve diğer birçok üründe giderek iç tüketimini dahi karşılayamaz duruma gelinmiştir. Üretim azalmış, çiftçi toprağı ekmektense boş bırakmayı yeğ tutmuştur. Türkiye'nin tarımsal destek uygulamasında yeni açılımlara ihtiyaç vardır.

✓ **FINDIK FİYATININ OLUŞUMUNDA DEVLET MUTLAKA ROL ALMALIDIR.**

Bir malın üretiminde eğer dünyada söz sahibiyse devlet bu ürünün fiyatının piyasada oluşmasına izin vermemelidir. Dünya fındık üretiminin yüzde 75 i Türkiye'de

gerçekleşmektedir. Fındık fiyatı piyasaya bırakılmamalıdır. Fiyatın oluşumunda Devlet mutlaka rol almalıdır. Bu amaçla, Fiskobirlik piyasa yapıcılığı görevini üstlenmelidir.

✓ **HÜKÜMET, FINDIK FİYATININ OLUŞUMUNDA ÇOK TUTARSIZ HAREKET ETMİŞTİR.**

2003 yılında fındık üretiminde yaşadıklarımız, gerçekten üzüntü vericidir. Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimden önce fındık fiyatının 2 milyon lira olması sözünü vermiştir. Hükümet kurulduktan sonra 1 615 000 liralık fiyatın 2 milyon liraya yükseltilmesi, Doğrudan Gelir Desteği mekanizmasını kullanmak suretiyle sağlanmak istenmiştir. 2003 yılına gelindiğindeyse, Hükümet, fındık fiyatının oluşumunda çok tutarsız hareket etmiştir. Önce, Sayın Başbakan, fiyatı nisanda açıklayacağını ifade etmiş, daha sonra da “fındık fiyatı benim işim değil” demiştir. Hatta, İstanbul’da Uluslararası Sert Kabuklu Meyveler Konseyinin toplantısında “Fiskobirlik, piyasa yapıcılığı rolünden çikmalıdır” demiştir. Bu toplantıda bizim fındığımızı ucuza almak isteyen Avrupa ülkelerinin delegelerinin oylarıyla Sayın Başbakanımız fındık konusunda altın plaket ödülünü almıştır. Sayın Başbakanımız, fındık konusunda altın plaket ödülünü alırken, Ordu’da da binlerce üretici, hükümetin fındık politikasını eleştirmekteydi. Türkiye, dünyada fındık üretiminde birinci role sahipse, bu fiyatın oluşması bizim fındık ihraç ettiğimiz ülkelerin takdirlerine bırakılmaz, böyle bir lüksümüz yoktur.

✓ **HÜKÜMET, 2002 YILI ÜRÜNÜNDEN STOKLARDA OLAN FINDIĞI ÇOK DÜŞÜK FİYATLARLA PİYASAYA SÜRME HAZIRLIĞI İÇERİSİNDEDİR.**

2002 yılı üretiminden Fiskobirlik’in elinde bulunan 50 000 ton fındığın yaklaşık 37 000 tonu bu yıl Hazine adına Fiskobirlik tarafından 1 600 000 lira civarında fiyatlardan elden çıkarılmıştır. Fındık fiyatı, bugün 2 500 000 lira civarındadır; ama, Hazinesinin adına Fiskobirlikin yapmış olduğu fındık satışında fiyat kilogramda 1 600 000 lira civarında olmuştur. Buradaki amaç, 2003 yılı fiyatının olabildiğince aşağılarda tutulmasıdır. Fındık serbest piyasada bugün 2 500 000 liraya hatta bunun da üzerine çıkmıştır, belki daha da yükselecektir. Böyle bir ortamda, Hazinesinin fiyatı 1 600 000 lirada tutma gayretini anlamak mümkün değildir. Hükümet, hâlâ, 2002 yılı ürününden stoklarda olan fındığı çok düşük fiyatlara piyasaya sürme hazırlığı içerisinde. Bu şekilde bir fiyat anlayışı, koruma anlayışı ne çiftçi lehinedir, ne ülke lehinedir, ne de uluslararası fiyatları, dengeleri göz önüne aldığımızda, genel olarak tarım sektörünün lehinedir.

✓ **Sayın Başbakanın açıklaması, kayısıda üreticinin aleyhine sonuç vermiştir.**

Sayın Başbakan Malatya’ya, yanılmıyorsam Temmuz ayında bir açılışa gittiğinde oradaki kayısı üreticileri kayısıya destek istemişlerdi. Sayın Başbakanın cevabı çok esprili “yiyerek destek oluyoruz ya, daha ne istiyorsunuz!” olmuştur. Sayın Başbakanın bu cevabından sonra 2 500 dolara ihraç ettiğimiz kayısının fiyatı 1 900 dolara düşmüştür. Sayın Başbakanın açıklaması, artık kayısıda hiçbir şekilde devletin korumasının, desteğinin olmayacağını net bir şekilde ortaya koyduğu için, yabancı alıcılar fiyatlarını düşürmüşlerdir.

✓ **Ucuz mazot uygulaması henüz gerçekleşmemiştir.**

Hükümetin seçim öncesi vaat etmiş olduğu yeşil mazot uygulaması; yani, ucuz mazot uygulaması henüz gerçekleşmemiştir. Sayın Bakan bunun gerçekleştiğini ifade etmektedir. “Mazot ödemesi” adı altında yapılan uygulama, bütün çiftçilere mazot kullansın kullansın Doğrudan Gelir Desteği ödemesi olmuştur. Oysa, mazot desteği, girdiği desteğinin bir unsurudur. Çiftçiye ucuz mazot vermek doğrudur. Ama, mazot kullansın

kullanmasın herkese Doğrudan Gelir Desteği yapılması çiftçiye destek verilmesi anlamına gelmez.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.